

Aldrowanda pęcherzykowata *Aldrovanda vesiculosa*

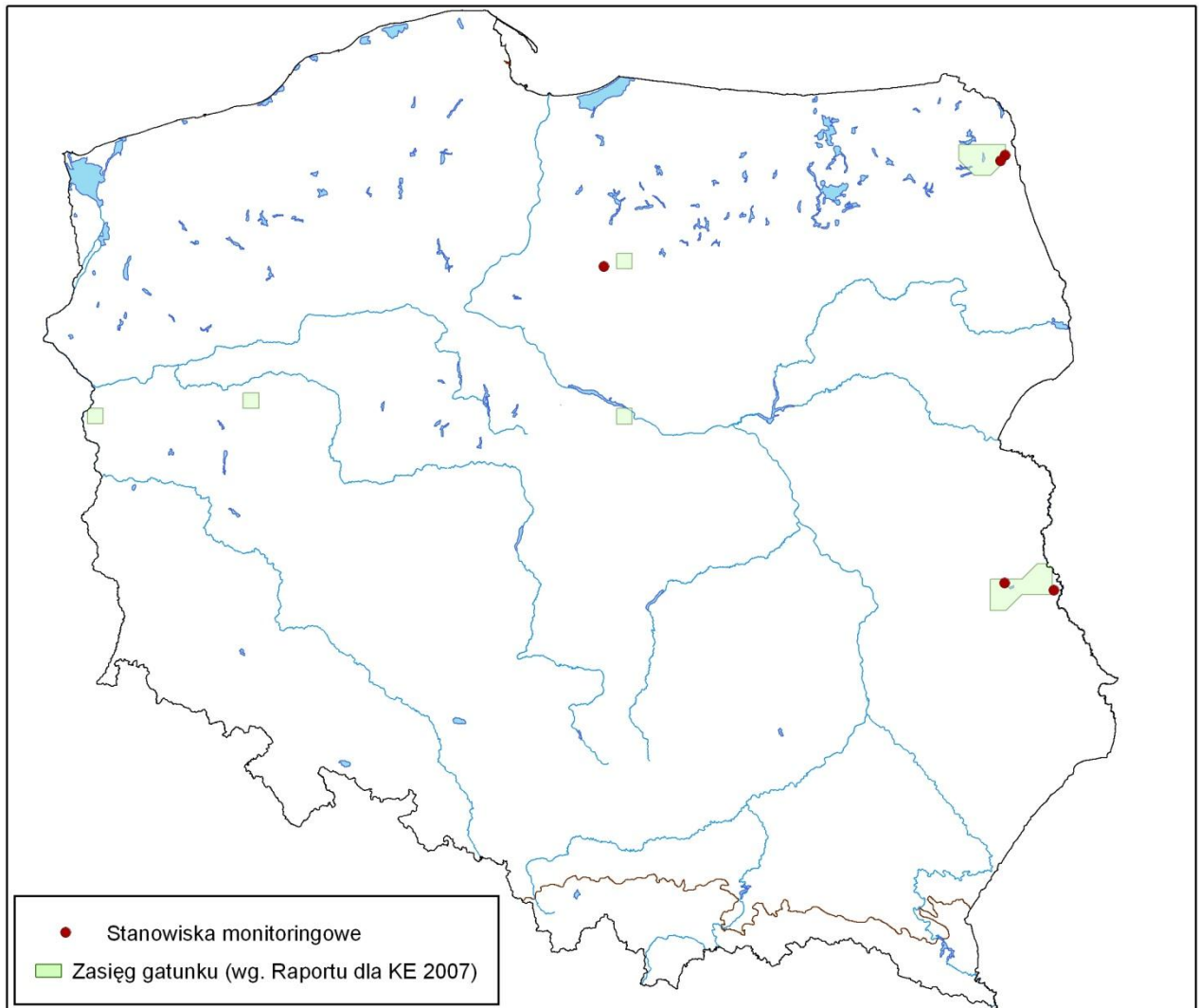

Liczba i lokalizacja powierzchni monitoringowych

Gatunek występuje wyłącznie w regionie kontynentalnym, co determinowało lokalizację badań monitoringowych. Do monitoringu wytypowano 5 powierzchni monitoringowych położonych w rejonach o największej liczbie stanowisk na Pojezierzu Augustowskim, Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim oraz na Pojezierzu Brodnickim. Stanowiska te reprezentują, zgodnie z założeniami monitoringu, różne typy trofii siedlisk, charakteryzują się różną liczebnością populacji, a także ich pochodzeniem (naturalne i introdukowane).

Do monitoringu nie włączono stanowisk pochodzących z introdukcji w zachodniej Polsce, gdyż prawdopodobnie gatunek nie utrzymał się na nich, lub jest w stadium zaniku, na co wskazują niezależnie prowadzone obserwacje.

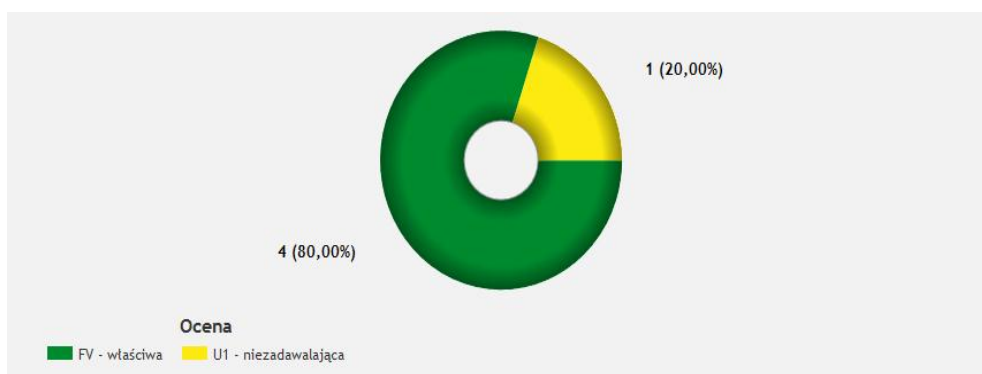
Praktycznie wszystkie stanowiska aldrowandy były monitorowane w ramach prac prowadzonych nad ekologią gatunku na przełomie lat 1990-2005, ponadto kontynuowane są obserwacje na wszystkich stanowiskach monitorowanych w latach 2001-2003.

Wyniki monitoringu prowadzonego w latach 2006-2008

Gatunek wodny (stosunkowo szeroko rozpowszechnione siedlisko wód eutroficznych); znany obecnie z 20 (7 naturalnych + 5 restytuowanych + 8 introdukowanych) stanowisk; monitoringiem objęto 5 stanowisk, w tym największe pod względem liczebności, a więc 25 % stanowisk i znacznie większą część populacji krajowej. Należy kontynuować monitoring na wytypowanych stanowiskach. Kontroli pod kątem występowania gatunku, będą wymagać stanowiska przy zachodniej granicy zasięgu, na których liczebność gatunku silnie fluktuuje.

Stan populacji:

Stan siedliska:

Ocena ogólna:

Gatunek obecnie nie jest zagrożony, tj. w wyniku prowadzonych działań ochronnych zapewniono jego przetrwanie w dającej się określić przyszłości. Ocena dla regionu biogeograficznego kontynentalnego, to stan właściwy FV.

Wnioski dotyczące stanu monitorowanych populacji

Zmiany zachodzące na monitorowanych populacjach (zmniejszanie i zwiększanie się liczebności) w zasadzie obrazują dynamikę populacji na wszystkich stanowiskach w Polsce. W ostatnich 10 latach zanikła jedna populacja naturalna (Jez. Ostrowo w Wielkopolsce) oraz 4

introdukowane (Rezerwat Bagna Sułowskie k Rzepina, Jez. Brzeziczno w Wielkopolsce, Jez. Jezioro w G-WPK i Jez. Orchove w Lasach Sobiborskich), a na to miejsce pojawiła się nowa populacja naturalna (Kanał Augustowski k. jeziora Krzywego), odbudowała się, dotychczas uważana za zanikłą, populacja na jeziorze Sumin na Poj. Łęczyńsko-Włodawskim oraz dwie introdukowane, introdukcję których uważano za nieefektywną (Jez. Widne na Poj. Augustowskim, jez. Święte k. Miąg w Wielkopolsce - jednakże jej także grozi wyginięcie wskutek postępującego obniżania się poziomu wody). Część istniejących populacji (głównie naturalnych) zmniejsza swą liczebność (Jez. Moszne, J. Długie, Kruglak) inne restytuowane lub introdukowane na stanowiska zastępcze gdzie zwiększają liczebność (Rez. Bagno Mostki, Jez. Pereszpa, Płotycze, Łukie).

Szczegółowe komentarze do stanu zachowania gatunku i jego siedliska na poszczególnych stanowiskach znajdują się poniżej. Dane te uzyskano w wyniku wieloletnich badań własnych koordynatora oraz prac nad introdukcją gatunku.

Rez. Bagno Mostki: liczebność największa z dotychczas tu obserwowanych, siedlisko stan stabilny, perspektywy zachowania FV – krótkoterminowo (kilkanaście lat) U2 – długoterminowo.

Jez. Mikaszówek i Kanał Augustowski: liczebność – pomijając fluktuacje roczne, liczebność od 25 lat utrzymująca się na względnie stałym poziomie, stan siedliska – stabilny, i perspektywy zachowania dobre.

Jez. Krzywulek: liczebność utrzymująca się od 10 lat na stałym poziomie, stan siedliska dobry, ale zachodzą zmiany w kierunku eutrofizacji pociągające za sobą zwiększający się udział zachylnika błotnego *Thelypteris palustris* na mszarze wraz z b. silnym rozwojem podwodnych łąg ramienicowych *Chara* sp. i z udziałem rogatka *Ceratophyllum*, perspektywy zachowania dobre krótkoterminowo, długoterminowo trudne do określenia.

Jez. Długie: liczebność populacji oceniona na U2, gdyż populacja w stosunku do obserwacji wcześniejszych z wolna zmniejsza swą liczebność. Stan siedliska dobry, lecz następują zmiany negatywne w kierunku U2: dalsze wynoszenie szuwaru tworzonego przez pałkę szerokolistną *Typha latifolia* na powierzchnię wody jako spleję roślinną co doprowadziło do zaniku wielu występujących w nim oczek wodnych zajmowanych przez aldrowandę, zanik dość szerokiego pasa osoki aleosowatej chroniącego przed falami i wiatrem aldrowandę rosnącą pomiędzy nim a szuwarami.

Jez. Płotycze: liczebność największa z dotychczas tu obserwowanych, stan siedliska stabilny i perspektywy zachowania dobre.

Propozycje i uwagi dotyczące zakresu i sposobu prowadzenia monitoringu

Monitoring populacji na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim należy przeprowadzać począwszy od w ostatniej dekady sierpnia do połowy lipca, a w lipcu - populacji z Pojezierza Augustowskiego, Brodnickiego i pozostałych stanowisk. Aldrowanda jest gatunkiem specyficznym, wolnoptywającym, rozmnażającym się wegetatywnie poprzez oddzielanie się od rośliny macierzystej pędów bocznych. W tej sytuacji liczebność populacji wyrażana liczbą pąków szczytowych jest wskaźnikiem optymalnym i prostym w zastosowaniu.

Rekomenduje się rozważenie w przyszłości podawania także stopnia rozkrzewiania się roślin (wyrażonym średnią liczbą pędów bocznych na jednej roślinie w próbie). Wskaźnik ten wskazuje

WYNIKI MONITORINGU

na optymalne warunki siedliska, jednakże jest on bardzo uzależniony od fizycznych czynników siedliska (wiatr, falowanie, ptactwo wodne). Ponadto istnieje niebezpieczeństwo, że liczone w różniących się od siebie mikrosiedliskach przez różnych obserwatorów, często nie znających ekologii i biologii gatunku, mógłby dawać porównawczo nieprawdziwe wskazania.